

OP-I.600.14.2016.MM.

Kraków, *31.08.* 2016 r.

*Szanowny Pan
Mateusz Paradowski
Prezes Zarządu Fundacji
Wspierania Rozwoju Wspinaczki „Wspinka”
ul. Wincentego Pola 66a, 33-300 Nowy Sącz*

W odpowiedzi na Pańską prośbę, dotyczącą zajęcia stanowiska przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Krakowie, w kwestii dotyczącej działań podejmowanych przez Fundację „Wspinka”, a także Inicjatywę Środowisk Wspinaczkowych „Nasze Skały” Polskiego Związku Alpinizmu, na rzecz uprawiania wspinaczki skałkowej w rezerwacie przyrody „Przełom Białki pod Krempachami”, informuję, co następuje:

- 1) Rezerwat przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” został utworzony na mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 19 września 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1959 r. nr 85, poz. 453). Rezerwat utworzono w celu zachowania ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych ciekawego pod względem geomorfologicznym przełomu rzeki Białki przez Pieniński Pas Skałkowy oraz rzadkich zespołów roślinności naskalnej i relikтового drzewostanu sosnowego.
- 2) Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 17 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, ze zm.), na obszarze rezerwatu przyrody obowiązuje zakaz „wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez (...) regionalnego dyrektora ochrony środowiska”.
- 3) Na obszarze rezerwatu przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” znajdują się formy skalne, na których istnieją liczne drogi wspinaczkowe – Obłazowa Skała oraz skała Kramnica; drogi wspinaczkowe w ww. rezerwacie nie zostały dotychczas wyznaczone przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie, z uwagi na konieczność wykonania specjalistycznych ekspertyz w ramach sporządzania projektu planu ochrony dla tego rezerwatu przyrody.

Biorąc pod uwagę powyższe, pragnę zwrócić uwagę, że odbywająca się w rezerwacie przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” wspinaczka skałkowa stanowi złamanie zakazu określonego w przytoczonym art. 15 ust. 1 pkt 17 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 127 pkt 1 lit. b łamanie zakazów obowiązujących na obszarze rezerwatu przyrody podlega karze aresztu albo grzywny.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie pragnąc uregulować nielegalny ruch wspinaczkowy (z którym wiąże się niestety dewastacja środowiska przyrodniczego rezerwatu – wydeptywanie roślinności, palenie ognisk w schroniskach skalnych, itp.) od początku 2012 r. podejmuje starania w związku z koniecznością sporządzenia planu ochrony dla rezerwatu przyrody. Nasze starania, nieprzerwanie prowadzone do dnia dzisiejszego, obejmowały składanie wniosków do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Krakowie o dofinansowanie sporządzenia projektu planu ochrony, w ramach którego wykonywany jest szereg specjalistycznych badań i inwentaryzacji terenowych, a także prowadzenie postępowań przetargowych. Niestety, do dnia dzisiejszego, z przyczyn niezależnych od działalności tutejszej Dyrekcji, nie udało się opracować planu ochrony dla przedmiotowego rezerwatu przyrody.

Informuję jednocześnie, że działania RDOŚ w Krakowie, dotyczące przystąpienia do sporządzenia projektu planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Przełom Białki pod Krempachami”, zbiegły się w czasie z planowanymi przez Fundację Wspierania Rozwoju Wspinaczki „Wspinka” badaniami na terenie ww. rezerwatu. We wniosku z dnia 03 grudnia 2012 r. (data wpływu do RDOŚ) Pan Mateusz Paradowski – Prezes Zarządu Fundacji, zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie o wydanie zgody na prowadzenie badań naukowych, mających na celu określenie aktualnego stanu zachowania siedlisk oraz różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt na obszarze ścian skalnych skał „Kramnica” i „Obłazowa” oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, w celu wskazania możliwości udostępnienia części wymienionych ścian skalnych w celach turystycznych związanych z uprawianiem wspinaczki skałkowej po ubezpieczonych drogach wspinaczkowych. O fachowym podejściu Fundacji „Wspinka” do powyższego tematu świadczy skład osobowy zespołu, który miał prowadzić badania, obejmujący znanych i cenionych specjalistów z zakresu botaniki i zoologii, a także specjalistów z zakresu wspinaczki.

Należy nadmienić, że inicjatywa Fundacji „Wspinka” była pierwszą tego typu inicjatywą środowisk wspinaczkowych, zgłoszoną do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie odnośnie rezerwatu przyrody „Przełom Białki pod Krempachami” i spotkała się z uznaniem i aprobatą pracowników merytorycznych zajmujących się rezerwatami przyrody. Z uwagi na prowadzone przez RDOŚ postępowania dotyczące sporządzenia projektu planu ochrony dla ww. rezerwatu, po odbytych rozmowach z przedstawicielami Fundacji „Wspinka” powyższy wniosek został wycofany – niestety, gdyż postępowania przetargowe prowadzone przez tutejszą dyrekcję nie wyłoniły wykonawcy projektu planu ochrony na przestrzeni 3 lat, a potrzeba rozwiązania problemu nielegalnej wspinaczki w rezerwacie jest nagląca i z pewnością wykonane przez Fundację „Wspinka” badania przyczyniłyby się do jej rozwiązania.

Obecnie wspinaczka skałkowa stała się bardzo modnym hobby, a grono wspinaczy stało się bardzo liczne – według danych z 2009 r.¹, wspinaczkę uprawiało w tym roku 50-70 tys. osób, a liczba ta na przestrzeni ostatnich 7 lat z pewnością wzrosła. Niestety w wielu przewodnikach dla wspinaczy, a także w publikacjach popularno-naukowych, w tym

¹ źródło: <http://naszeskaly.pl/pages/posts/-nasze-skaly---sukcesy-i-porazki-w-roku-2009-41.php?p=125>

wydanych przez członków PZA², widnieją informacje o możliwości wspinania się w rezerwach przyrody, w tym w rezerwacie „Przełom Białki pod Krempachami”, czy nawet w rezerwacie „Skalka Rogoźnicka” – bez informacji o obowiązujących na obszarze rezerwatów zakazach i pomimo, że miejsca te nie zostały w tym celu udostępnione. Wspinaczka skałkowa w opinii przyrodników i geologów może stanowić poważne zagrożenie dla wartości przyrodniczych chronionych w rezerwach przyrody, o czym dobitnie świadczy przykład zniszczenia kilkusetletnich bluszczu pospolitych (*Hedera helix*) porastających ściany skalne w rezerwacie przyrody „Zimny Dół”, czy wspinaczka boulderowa w rezerwacie „Skamieniałe Miasto”.

Jak już wspomniano, odnośnie rezerwatu przyrody „Przełom Białki pod Krempachami”, wniosek Fundacji „Wspinka” był jedynym realnym działaniem środowisk wspinaczkowych zmierzającym do uregulowania kwestii wspinaczki skałkowej w tym rezerwacie. Równolegle w roku 2012 i 2013 prowadzona była, przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie, sprawa udostępnienia do wspinaczki boulderowej skał piaskowcowych w rezerwacie przyrody „Skamieniałe Miasto” w Ciężkowicach, na wniosek Inicjatywy Środowisk Wspinaczkowych „Nasze Skały” PZA, która zakończyła się odmową.

W opinii tutejszej Dyrekcji działania podejmowane przez Fundację „Wspinka” na terenie Małopolski, stanowią dobry przykład współpracy pomiędzy Organizacjami Pożytku Publicznego, a organami ochrony przyrody oraz zarządcami terenów chronionych, np. Fundacja „Wspinka” w porozumieniu z Nadleśnictwem Olkusz, wykonała zadania ochronne wskazane przez RDOŚ w Krakowie dla rezerwatu przyrody „Pazurek” (czasowe zamknięcie istniejących nielegalnie dróg wspinaczkowych).

Na koniec pragnę zauważyć, że w obliczu stale wzrastającej presji ze strony środowisk wspinaczkowych na obszary objęte ochroną rezerwatową (ostatni wniosek niezrzeszonych wspinaczy dotyczył udostępnienia ścian skalnych w rezerwacie przyrody „Dolina Kluczwody”, odsłoniętych przez tutejszą RDOŚ w ramach działań ochronnych, związanych z projektem ochrony muraw naskalnych) koniecznym jest wypracowanie wspólnego stanowiska pomiędzy stowarzyszeniami zrzeszającymi wspinaczy, a Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Krakowie odnośnie wspinaczki w najcenniejszych przyrodniczo obszarach Małopolski, jakimi obok Parków Narodowych są rezerwaty przyrody. Niestety, pomimo licznych zapewnień ze strony wspinaczy o wysokiej kulturze i hermetyczności ich środowiska, łamanie zasad i zakazów obowiązujących na wielu skalnych obiektach jest nagminne, o czym świadczą sytuacje zastane przez pracowników RDOŚ w rezerwacie przyrody „Przełom Białki pod Krempachami”, wspomniane zniszczenie stanowiska bluszczu w rezerwacie „Zimny Dół”, nielegalny bouldering w rezerwacie „Skamieniałe Miasto”, a także inne docierające informacje – o porzuconych lęgach gatunków ptaków strefowych w Sudetach, czy chociażby łamanie regulaminu udostępnienia Dzikiej Baszty w prywatnej części Doliny Brzoskwinki w Małopolsce.

Otrzymują:

1. Adresat;
2. OP-I aa.

Zastępca Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Krakowie
Regionalny Konserwator Przyrody

dr Bożena Kotońska

² Jodłowski M., 2011. „Zasady dobrej praktyki w zarządzaniu ruchem wspinaczkowym na obszarach chronionych”. Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Jagielloński, Kraków.